

Hva nu med dom- mernes samvittighet?

*Stormaktene selv betraktet
ikke Norge som krigførende!*

Men dommerne under «rett soppjøret» påstod alle som en at hvert eneste NS-medlem visste det.

Av feltmarskalk Alanbrokes nå offentliggjorte dagboksopptegnelser (kfr. Folk og Land for 23. februar) går det fram at Churchill i 1942 ikke betraktet Norge som krigsdeltaker i krigen mot Tyskland. Regjeringen Nygårdsvold ble ikke engang underrettet om hans planer om invasjon i Nord-Norge. Fra før vet vi jo til overflod at hverken Sovjet eller USA anså Norge som krigsdeltaker etter 10. juni 1940.

Dagbladet 17. mars 1956 gjenga ordrett på engelsk et dokument fra offisielle kretser i USA, hvor det bl. a. heter: «It is doubted was considered a country allied with the U.S. in World War II. It is my understanding that Norway endevored to be and was considered a neutral». På dokumentet står presidentkandidaten Thomas E. Deweys navn!

Presis det samme syn, at Norge var neutralt, rådet altså offisielt i England også, i 1942. Og heller ikke i 1945 endret dette forhold seg i favør av den norske myten om at Norge var i krig 1940-45.

Paul Hartman beretter fra

felovens § 86 krever forsett). Og dømmes skulle vi. Derfor «visste» vi isolerte, okkuperte menigmenn mye mer og noe helt annet enn dem som ledet hele krigen!

Men hva med dommer-eden, eller rettere sagt med dommernes forsikring på ære og samvittighet?

Hans Egede Nissen.

Etter kgl. res. av 10. juni 1927 avlegger ikke norske domere lenger ed, — men avgir følgende skriftlige forsikring:

«Jeg forsikrer at jeg samvittighetsfullt vil oppfylle mine plikter som domer — at jeg vil handle og dømme således som jeg etter loven og for min samvittighet kan forsvarer, og hverken av hat eller vennskap, hverken for gunst eller gave eller av annen årsak vike fra rett og rettferdighet.»

Til en prest

Det var søndag den 13. mai 1945 du holdt din store preken i din kirke, den lever og minnes fremdeles i din menighet. Du var kommet tilbake til din kirke og ditt kall, nå så langt avsted hadde du ikke vært, bare ute på ditt landsted på Nesodden. Det var påskedag 1942 du la ned ditt embete i protest. Det å legge ned sitt embete er jus med en skarp bismak av politikk, fagorganisasjon og selvopptatthet, Kristi etterfølgelse er det i alle fall ikke. Jeg fikk ikke høre din navnkundige preken, jeg satt i fengsel da, heller ikke min hustru hørte

prest, min sjælesørger og min skriftefar, og jeg la så visst ikke skjul på mine meninger og min virksomhet. Høsten 1940 var jeg hos deg for å skrive inn mitt første barn til kristing, våren 1942 var jeg atter hos deg i samme ærend for mitt annet barn. Også du visste godt hvem jeg var og hva jeg stod for, men ikke et rettledende, ikke et formående ord uttalte du til meg, du var bare den litt grå og tilknappede kontormannen. No fikk jeg vite at jeg på grunn av min ondskap ikke var verdig til å vite Sannheten av min prest. Sa ikke

Forgyllingen flasser av!

I forbindelse med Arthur Bryants bok om Churchills invasjonsplaner i Norge i 1942 —43 får den aldrende cigar-røker etter hvert et noe annet skuddsmål av sine tidligere beundrere her til lands. Forgyllingen flasser av ganske kraftig!

Nedenstående har vi sakset fra en lederartikkel i Høyre-avisen.

«Haugesunds Dagblad».

At han ikke var så særlig glad i Norge visste vi fra før, og at han ikke lot hensynet til det norske folk overmanne seg har vi vel også vært klar over. Så for oss er det nye, bare, at vi var nokså nær en invasjon som ville ha kostet oss svært mange menneskeliv og som vel ikke ville ha spart så meget av bebyggelsen langs kysten vår.

Det faller ellers nokså naturlig for oss å spørre om den norske regjeringen var informert om disse planene, og om hvorfor det i tilfelle ikke er blitt nevnt hverken i Trygve Lies krigserindringer eller på annen måte.

I Solør herredsrett har en mann uten fast bopel fått 90 dages fengsel for å ha stjålet lønningssposen (305 kroner) fra en mann han hadde ranglet sammen med.

Altså en hverdagshistorie.

Det samme kan man neppe si om domspremissen. Her

Efter Lærums appell av 2. februar

John Lærum har fremholdt at det er på tide at vi kommer på talefot med hverandre, vi tidligere NS og Hjemmefrontens beste menn. «Kjærligheten til fedrelandet krever det», pointerte han. Flere har støttet ham, således Ola O. Furuseth. Erling Bjørnson og Olga Bjoner. Sistnevnte forteller i et brev til Folk og Land at hun etter sin artikkel 16. februar har fått så mange henvendelser ang. «dette med å tilgi» at hun ikke har kunnet rekke å besvare hver enkel. Noen er for, noen imot, nærmest halv om halvt. Etter dette slutter hun at saken brenner hos våre folk. For å klarlegge sitt syn nærmere anfører hun videre:

Enkelte av brevskriverne synes å tro at jeg mener at vi nå skal avstå fra videre aksjoner i forbindelse med oppreisning, falle til fote og be om tilgivelse. Til dem vil jeg si: Les artiklen om igjen. Den tanke at vi skal gi opp og bare tigge om tilgivelse er helt absurd. Jeg akter iallfall ikke å fire en tomme når det gjelder oppreisning. Vi har fått den juridiske oppreisning, nå er målet den moralske, dette at samfundet erkjener sin skyld og søker råde bot så langt det er mulig. Mange ting kan ikke rettes på. De døde kan ikke bringes tillive, de årene vi har mistet kan ikke gis tilbake, sårene på legeme og sjel kan ikke heles, men noe kan dog rettes opp igjen, særlig for de unge.

Men, skriver noen, våre motsandere har ikke bruk for vår tilgivelse, de bryr seg ikke

Dette med tilgivelse

om den. Jeg kan være enig i dette resonnmang til en viss grad. De har ikke bruk for den idag. Men det kan komme tider da de trenger oss, da livet og forholdene tvinger frem en forståelse, da vil det være godt å vite at det var vi som først rakte hånden frem.

Og er det ikke for vår egen sjelefreds skyld at vi vil tilgi? Det ligger langt mere sjelsstorhet i å tilgi enn i å hate. Jeg synes at alle de som i idealisme gikk med i NS i Norges største trengselstid og prøvet å berge det som berges kunne, de må være like store når det gjelder å forlate. Nettopp dette at vi som har lidd så umenneskelig under jøssingenes hat og forfølgelse, at vi står ferdig med tilgivelse viser at de fleste av våre folk var kvalitetsmennesker.

Og så dette med å hate. Fra hat til hevn er skrittet meget kort. Jøssingene sådde og pleiet hatet og tok hevn. Det er hat og hevn som idag rider

75 år

Fru veterinær Skard, Tåsenveien 79 var 75 forleden. Folk og Land gratulerer post festum.

70 år

Gårdbruker Niels Meland,

verden som en mare. Det er da ikke meningen at vi skal følge dette eksempel. Det er farlig å degge for hatet.

Alle de brevskrivere som har gitt meg medhold vil jeg takke for forståelse. En skriver, at det jeg fremholdt vil le vært i Quislings ånd.

Olga Bjoner.

John Lærum har i dagens avis et nytt innlegg, se side 4.

— Norge er et land med store muligheter, men våre evner til å utnytte dem er sterkt begrenset. Vi må således erkjenne at det f. eks. ikke er mulig å bygge alle de veier folk roper på fra hver sin kant av landet. Nettopp derfor er det desto nødvendige å finne den beste målsetting og metode. Samferdselsproblemen må løses utenfor partipolitikken, og det må skje ut fra landshensyn. — Samferdselsmidlene er en avgjørende faktor for fremgang, og fra alle kanter av landet finnes det eksempler på umiddelbare virkninger av f. eks. en ny vei, bedre telefonforhold, hyppigere båtforbindelser, m. v. Næringslivet er blomstret opp, nye muligheter er skapt for folk og distrikter. Samferdselsmidlenes utvikling er ofte en avgjørende faktor for å utnytte de naturlige muligheter for spredning av industri i vårt land og det kan ikke herseke tvil om at kommunikasjonsnettet utgjør en vital del av landets produksjonsapparat. — Uten overdrivelse kan det si-

Norway endevored to be and was considered a neutral». På dokumentet står «President» og kandidaten Thomas E. Deweys navn!

Presis det samme syn, at Norge var neutralt, rådet altså offisielt i England også, i 1942. Og heller ikke i 1945 endret dette forhold seg i favør av den norske myten om at Norge var i krig 1940-45.

Paul Hartman beretter fra 3/5 1945 om Churchills og Trumans forhandlinger med Sverige om en invasjon i Norge fra øst med 4 svenske divisjoner. Heller ikke svenskerne spurte Nygaardsvold til råds. Hvorfor? Norge var neutralt. Dette offisielle engelske og amerikanske synet i 1945 på det legendarisk krigførende Norge vakte enstemmig og stor forbitrelse i regjeringen. For regjeringen ville ha både i pose og sekk. Det er ikke rart at general Øen nå hevder at Churchills invasjonsplaner i 1942 representerte en ulykke. Nettopp disse planer viser til evidens at hele «rettsoppgjøret» mot NS hviler på et falsum, nemlig den illusjon at det okkuperte og betingelsesløst kapitulerte Norge var i krig med Tyskland også etter den betingelsesløse kapitulasjon.

Englands, Sveriges og USA's ledere har altså meget langt fra vært på det rene med at Norge var i krig med Tyskland etter 10. juni 1940.

Men samtlige norske dommere skrev med bred penn at hvert eneste NS-medlem i dete land visste det. Alle protester fra NS-manen selv ble avvist med forakt.

— Hvorfor?

— Jo fordi vedkommende ikke kunne dømmes hvis han ikke hadde visst det. (Straf-

Naturligvis når folk ingen sorger har må de lage seg noen. (Hj. Christensen).

Det overflødige, en høyst nødvendig ting. Voltaire.

så langt avsted hadde du ikke vært, bare ute på ditt landsted 1914 Nesodden. Det var påskedag 1942 du la ned ditt embete i protest. Det å legge ned sitt embete er jus med en skarp bismak av politikk, fagorganisasjon og selvopptatthet, Kristi etterfølgelse er det i alle fall ikke. Jeg fikk ikke høre din navnkundige preken, jeg satt i fengsel da, heller ikke min hustru hørte den, hun måtte sitte hjemme og passe våre to små barn. Kirken var helt overfylt den vårsøndagen, for første og siste gang i din prestetid, det var en befrielsens, en gledens, en takkens dag. Det må ha vært et betagende syn for deg å se ut over denne fulltallige menighet der du stod på prekestolen før du senket ditt hode, foldet dine hender og bad din brennende bønn om å få nåde til å gi din menighet livets brød, det levende og brennende ord, ikke menneskenes kalde, hårde stenord. Du fyllte dine lunger til bredden, du pustet befriende ut, og sa at du for første gang på fem år kunne forkynne Ordet fullt og fritt. Ham til ære, oss til gagn.

Du forkynte for din menighet at vi, ikke bare hadde gått i fiendens sold for ussel vinnings skyld mot vårt folk og vårt fedreland, men at vi også var gått i Den ondes tjeneste mot Herrens menighet og at alle våre gjerninger var onde. Strengt tatt var dette gammelt nytt for din menighet, men du mente etter moden overlegning at det var nødvendig at også dette budskap ble forkynt i Guds hus.

Det var i denne din preken at du kom med din bemerkelsesverdige uttalelse at vi på grunn av vår ondskap ikke var verdige til å få høre den fulle og hele sannhet.

Det var høsten 1939 vi flyttet til din menighet min hustru og jeg, vi var unge og glade dengang og vi ventet vårt første barn. Du var min

til kristing, varen 1942 var jeg atter hos deg i samme ærend for mitt annet barn. Også du visste godt hvem jeg var og hva jeg stod for, men ikke et rettleidende, ikke et formående ord uttalte du til meg, du var bare den litt grå og tilknappede kontormannen. No fikk jeg vite at jeg på grunn av min ondskap ikke var verdig til å vite Sannheten av min prest. Sa ikke Kirkens Herre og Mester til sine apostler og dermed til alle deres etterfølgere: — Vokt mine får. Han sa også at det er Sannheten som skal gjøre oss fri av syndens drepende vold. Når anbefalte Me-

Forts. side 2

Tysdag 23. oktober 1956.

Hendingane i Polen har gjort stort inntrykk i Budapest. Studentar demonstrerer, og krev at Ungarn skal gå same vegen. Imre Nagy må koma til makta att, Ungarn må ta til på vegen mot sjølvstyre og folkestyre. Politiet grip inn med tåregass, strid bryt laus i gatene. Byen blir lyst i krisetilstand.

Radio Budapest, innanriksprogram, kl. 10,00:

«På studentmøta vart det vedteke å halda ein stille sympatidemonstrasjon ved den polske ambassaden. . . . Dei vedtek og ein resolusjon mot alle slag bråkande, provoserande og uordna demonstrasjonar. . . . Universitetsungdomen skal samlast klokka 14,30».

Same sendaren, kl. 12,53:

«Eit kommunike frå innanriksdepartementet: For å halda oppe offentleg orden, har innanriksministeren sett forbod mot offentlege møte og demonstrasjonar».

(Sendt på ny kl. 13,15).

Same sendaren, kl. 14,23:

«Innanriksministeren har teke attende møteforbodet. Generalsekretæren i kommunistpartiet, kamerat Gerø, vil

I Solør herredsrett har en mann uten fast bopel fått 90 dages fengsel for å ha stjålet lønningsposen (305 kroner) fra en mann han hadde ranglet sammen med.

Altså en hverdagshistorie. Det samme kan man neppe si om domspremissene! Her heter det nemlig bl. a.:

Tiltalte hadde tidligere gjort seg skyldig i formuesforbrytelser, men ved bedømmelsen av hans karakter, tok retten også hensyn til at han hadde vist god moralsk hold-

Ungarntragedien fra dag til dag

tala klokka 20. (Sendt fleire gonger).

Radio Budapest, utanriks-sending, kl. 17,30:

«Ungarske flagg, unge menneske som ber nasjonale fargar og syng Kossuth-songen, Marseillaisen og Internasjonalen. . . . Frå først var dei berre nokre tusen, men studentar og professorar fekk fylgje av arbeidarar, soldatar, gamle, skuleborn, — folk som gjekk på gata slo lag, bilkøyrarar sette vogna att og gjekk med. Flokken auka til ti tusen, til mange gonger ti tusen. Rop klang gjennom gatene: «Eit nytt styre. — Vi vil ha Nagy». Nasjonalfargane svingar for auga, eit fridomsver brusar gjennom Budapests gater. . . .»

Same sendaren, innanriks, kl. 10, Gerø talar:

«Kjære kameratar! Kjære vener! Ungarske arbeidsfolk! . . . Det er vår fulle og faste vilje å byggja ut og fremja folkestyret i landet vårt. . . . Men sjølv sagt vil vi ha eit so-

er mulig. Mange ting kan ikke rettes på. De døde kan ikke bringes tillive, de årene vi har mistet kan ikke gis tilbake, sårene på legeme og sjel kan ikke heles, men noe kan dog rettes opp igjen, særlig for de unge.

Men, skriver noen, våre motsandere har ikke bruk for vår tilgivelse, de bryr seg ikke

ning under siste krig og da gjorde en god innsats.

*

Nå vet vi altså det! Selv det simpleste tyveri skal straffes mildere hvis man bare holdt seg «på den rette siden» for 12—15 år siden.

er mulig. Mange ting kan ikke rettes på. De døde kan ikke bringes tillive, de årene vi har mistet kan ikke gis tilbake, sårene på legeme og sjel kan ikke heles, men noe kan dog rettes opp igjen, særlig for de unge.

Men, skriver noen, våre motsandere har ikke bruk for vår tilgivelse, de bryr seg ikke

ning under siste krig og da gjorde en god innsats.

Nå vet vi altså det! Selv det simpleste tyveri skal straffes mildere hvis man bare holdt seg «på den rette siden» for 12—15 år siden.

75 år

Fru veterinær Skard, Tåsenveien 79 var 75 forleden. Folk og Land gratulerer post festum.

70 år

Gårdbruker Niels Meland, Kjeldås, Sande i Vestfold er 70 år onsdag 13. mars. Men det skulle ingen se på ham! Både helse og kamphumor er i skjønneste orden. Folk og Land gratulerer, og takker for god kontakt og stor ofervilje.

er blomstret opp, nye muligheter er skapt for folk og distrikter. Samferdselsmidlenes utvikling er ofte en avgjørende faktor for å utnytte de naturlige muligheter for spredning av industri i vårt land og det kan ikke herske tvil om at kommunikasjonene utgjør en vital del av landets produksjonsapparat. — Uten overdrivelse kan det sies at Norges plass i verdenshusholdningen er avhengig av hvor effektivt vi gitt samfunnets transportapparat.

Med disse ord innledet direktør Fritz Rieber sitt foredrag i Polvteknisk Forening sist tirsdag. Hans emne var: «Aktuelle samferdselsproblemer».

(Sendt fleire gonger).

Kl. 5,50:

«Vi har ei kunngjering frå innanriksdepartementet. . . . Folk i Budapest bør ikkje gå ut på gata før kl. 8. . . . for aksjonen mot plyndrande kontrarevolusjonære grupper held ennå fram».

Kl. 9:

«Bandittane har trengt inn i fabrikkar og offentlege bygningar og har myrda mange sivile, medlemmer av forsvarsstyrkane og dei serlege politistyrkane. Regjeringa var ikkje førebudd på slike feige overfall, og har derfor i samsvar med Warszawa-avtalen bede om hjelp frå sovjetstyrkane i Ungarn, som nå er med i arbeidet for å atterreisa ordenen».

Kl. 12,30:

«Nasjonalt sjølvstende, venskap med Sovjetsamveldet, i respekt og likskap — desse korrekte tankane låg til grunn for studentdemonstrasjonen i går. Kva har det vorte av dei nå? Skyting i gatene. . . . plyndring. . . . valdsferd. . . . Desse er ikkje patriotar. Dei er svarte kjeltningar, eller ungdom på ville vegar. Soldatane og arbeidarane som kjem for å avværna

Forts. side 3

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Tysklandsfangenes
dilemma

Bonn-regjeringens svar på de norske Tysklandsfangenes erstatningskrav, kort omtalt i Folk og Land 2. mars, har vakt harme nær sagt på alle hold.

Det kan vi så godt skjønne. Vi er aldeles enig i at det er litt av et arrogant goddag mann økseskaft.

Vi hadde respektert et utvetydig nei, med den begrunnelse at man ikke mente seg erstatningspliktig.

Vi hadde respektert et utvetydig ja på spørsmålet om erstatningsplikt, med en etterfølgende diskusjon om hvem som etter folkeretten tilkommer erstatning.

Vi respekterer derimot ikke det svar som er gitt: at man ikke erkjenner noen som helst plikt, men at man aller nådigst kan overveie en og an-

nen gave-utbetaling til de eksfanger som lider nød i sitt hjemland.

Det er en frekkhet.

Vi går da ut fra at vårt land — som med sølvstemme og andre A-stemmer prises som en kulturstat og et foregangsland når det gjelder sosiale goder, — at et slikt land ikke lar sine frihetskjemperer komme i nød. Kan noe slikt ha vært antydning i det skriftlig formulerte kravet til Tyskland, siden tyskerne øyensynlig regner med at så er tilfelle?

Og hvis det skulle være tilfelle, så er ikke Tyskland den rette til å etablere Norges-lyelp. Da bør rette vedkommende henvende seg til de FN-organisasjoner som steller med hjelp til det som der i gården kalles underutviklede og tilbakeleggende land.

Neste nummer: Folk og Land nominerer et norsk skygge-kabinett som alternativ til den sittende regjering.

Hallo Fanebust!

Vi gjenga for ikke lenge siden flg. etter din avis:

«Når først blodhevn skulle brukes i fredens Norge reagerte selv ikke jeg nevneverdig på denne dødsdommen. men Quisling var jo ikke selv prinsipielt motstander av blodhevn».

Kan du påvise når, eller hvor Vidkun Quisling har gitt uttrykk for et syn som i den grad er i strid med hele hans oppfatning av lov og rett, og menneskelighet?

På talefot?

Har med interesse lest artiklene som er skrevet om dette og er selvsagt hjertens enig i at vi må komme på talefot med hverandre. — Men er vi ikke det? Har ikke de fleste av oss kjente innen hjemmefronten og blant de såkaldte «Gode Nordmenn»? Det er ofte vanskelig å få diskutert etter krigsoppgjøret med disse, og ennå vanskeligere å få en saklig diskusjon, men på talefot er vi da.

Skal vi kunne tenke gjennomført noen revisjon av etterkrigsoppgjøret må det vel skje gjennom storting eller høyesterett. Det finnes ikke en menig hverken i stor-

Fikk du straffen skjerpet
etter anke av påtalemyndigheten?Undersøk da saksdokumentene!
Anke kan være for sent fremmet

Provisorisk anordning om rettergang i landssviksaker av 16. februar 1945 — med et tillegg gitt i Kgl. resolusjon av 31. august 1945 — bestemte i § 28 kortere rettsmidlfrist enn dem som etter straffeprosesslovens § 382 gjelder for straffesaker forøvrig. De riktige frister etter anordningens § 28 var disse:

HERREDS- OG
BYRETTSSAKER.

Domfældtes frist til å begjære fornyet behandling ved lagmannsrett eller til å erklære anke, var 8 — åtte — dager fra dommens forkynnelse. Hvis han intet foretok seg — altså hverken vedtok eller angrep dommen, hadde påtalemyndigheten ytterligere 8 dages frist til å ta standpunkt, slik at påtalemyndigheten i dette tilfelle hadde 16 — seksten — dagers frist fra dommen ble forkynt for tiltalte.

Hvis domfældte vedtok dommen, eller avga en utvetydig erklæring om at han angrep den, var påtalemyndighetens frist for å bruke rettsmidler mot dommen 8 — åtte — dager fra den dag vedtagelsen eller angrepserklæringen ble inn-

LAGMANNSRETTSSAKER

Her gjaldt samme frist for domfældt og påtalemyndighet, og for begges vedkommende var den — åtte dager. Her løp

ØKONOMISKE
FORPLIKTELSER

For økonomiske krav fra statens side som ble pådømt i forbindelse med straffesaken, fastsatte anordningens § 37 en spesiell frist på 1 — en måned. Denne frist ble imidlertid allerede ved Kgl. resolusjon av 31. august 1945 sterkt innskrenket i sin an-

vendelse, hvis man ikke kan si at den i realiteten bortfalt. I denne Kgl. resolusjon ble det nemlig bestemt:

«Når det ankes i en straffesak som behandles etter reglene i denne anordning, skal fristen for anke over krav som har vært påkjent i forbindelse med straffesaken, være den samme som i straffesaken.»

Vi har i det siste kommet over domsutskrifter fra underordnede retter i «landssvikoppgjøret» hvor dommen er gitt påtegning om at fristen for anke og begjæring om fornyet behandling er 14 — fjorten — dager fra forkynnelsen. Påtegningen er gitt av den rett som har dømt i saken. For alle dommer som er avsagt før 15. mars 1947 gjelder imidlertid ikke 14 dagers frist, men 8 — åtte.

Hvis påtalemyndighetens representanter har vært like uvitende om dette som enkelte dommere, foreligger det en mulighet for at de som har fått sine straffer skjerpet etter anke fra påtalemyndigheten, har fått denne tilleggsstraff på grunnlag av en anke som er for sent erklært!

Vi påstår ikke at noe slikt tilfelle foreligger, men vi mener at alle de som ble dømt av herreds (by)-rett eller lagmannsrett før 15. mars 1947, bør undersøke i sine saksdokumenter når dommen er forkynt, og når påtalemyndighetens anke er innkommet.

En av våre juridiske medarbeidere gir her en kort redegjørelse for de regler som gjaldt før Lov om rettergang i landssviksaker 21. febr. 1947 trådte i kraft 15. mars samme år.

VIRKNINGENE AV
FRISTFORSØMMELSE

De frister som her er nevnt, gjaldt inntil 15. mars 1947, da Lov om rettergang i Landssviksaker av 21. februar 1947 trådte i kraft. Denne loven in-

nevnt i straffeprosesslovens § 382.

Det er imidlertid et faktum at enkelte dommere i underordnede retter i tidsrommet mai 1945—15. mars 1947 svevet i den villfarelse at det var

«Den impliserte
professor
Hurwitz»

Uttrykket — «den impliserte» — er fra Forbundskasserer Rolf Ruyters artikkel 19. januar, og det er riktig, for om noen er implisert i all den Galskap, som har funnet sted i Danmark siden 1945, så er det vel nok Stephan Hurwitz, som vi, der er danske av blod og ånd, i høy grad må føle oss skamfulle, når samme Hurwitz i en annen artikkel i samme blad benevnes som «dansk juridisk professor».

Det er ikke ordet «juridisk» vi hefter oss ved, for siden 1945 har vi jo alle funnet ut, at de to ord — moral og jura — ikke dekker hinannen.

Men -- at han skal regnes for dansk — det går vi ikke med på. Dertil har han alt for mange gemenheter på sin kappe.

At jeg ikke brukte ordet samvittighet i stedet for kappe er fordi folk av hans slag neppe er belemret med denne «Guds stemme».

Det kan fremføres mange premisser for en sådan kjennelse, men jeg tror at et par av de mest høynefallende er nok. Og her er de:

Da det Danmark, som ikke var dansk, i 1945 stod i den kattepine, at Danmark jo ikke hadde vært i krig med Tyskland, så var det Stephan Hurwitz som reddet situasjonen for det komplot som var kommet til makten ved å hitte på følgende som ble godtatt av sammenslutningen — men neppe av Kong Christian den X — for Hurwitz sa nemlig: at «Kong Christian den X hadde avsagt en tavs krigserklæring mot Tyskland den 29. august 1929» . . .

Og slikt måtte vi alle finne oss i, at galehusregjeringen aksepterte.

Og da der — (etter at de

Han kalte seg
Guds tjener

III

Fra en fredsgudstjeneste en av de første dager etter kapitulasjonen i 1945 kunne organisten i en kirke i Trøndelag fortelle følgende: For anledningen var en yngre tilreisende prest og en emissær til stede. — Krigen hadde vi lite merket i vår bygd, takket være en aktet og dyktig mann som motvillig hadde påtatt seg hvervet som ordfører. Han hadde ført bygda ut av økonomisk kaos og rot til orden og velstand, og alt hadde gått rolig og stille. Folk hadde hatt arbeide og god fortjeneste. Vi hadde meget å takke for, og folk kom glade og lykkelige til kirken fordi det var fred.

Men gudstjenesten ble en rystende opplevelse. De to talere dret iveri med en gang om trengsler og forfølgelser, og hisset etterhvert hverandre og menigheten opp med redselsskildringer om fiendens grusomheter. Og til fienden hørte NS. Tilslutt ropte presten at ordføreren og alle NS-folk var forbrytere, og alle som holdt med dem var medskyldige. Herren har nå gitt oss hevners dag, og den skal bli streng og rettfærdig for alle svikere, skyldige og medskyldige. Det er Guds vilje.

Folk var så forvirret og skremt da de kom ut at alle var redd alle. Men de notoriske skrythalsere og pøbler tok øyeblikkelig ledelsen og gjorde seg til dagens helter. Det var de som hadde vunnet krigen, og nå skulde de etter prestens tydelige tale riktig vise hva de dugde til. Galskapen grep om seg som en ildebrand. Menneskejakten begynte.

Denne hetsgudstjeneste var

sorte selv ikke jeg nevneverdig på denne dødsdommen. men Quisling var jo ikke selv prinsipielt motstander av blodheyn».

Kan du påvise når, eller hvor Vidkun Quisling har gitt uttrykk for et syn som i den grad er i strid med hele hans oppfatning av lov og rett, og menneskelighet?

Vi synes for øvrig ikke det er riktig at du til stadighet bruker betegnelsen «nazisme» og «nazister» om Nasjonal Samlings medlemmer og program. Hvorfor «nazifører»? Er det ikke riktigere med NS-fører?

Hilsen Folk og Land

Lensmann Solum 80 år.

Fhv. lensmann S. Solum er i morgen den 10. mars 80 år. Han er født bondegutt på Lombnes Gård i Rendalen. Han har vært lensmann i lang tid og på forskjellige steder og etter at han sluttet som sådan, har han fra 1947 bodd hos sin svigersønn, lensmann H. A. Myhre i Søndre Land.

I denne tid har han vunnet seg mange venner i bygda — venner som setter stor pris på ham for hans elskverdighet, vennlighet og hjelpsomhet. De som ikke vet det kan neppe tro at han fyller så mange år. På tross av alderen er han i besiddelse av en klarhet i tanken og en vitalitet som er forbausende. Vi, dine venner takker deg for hyggelig samvær og interessante samtaler gjennom de år du har vært i vår bygd.

Vi ønsker deg tillykke med dagen og at du enda vil få mange gode år.

Venner i Land.

Den mest bemerkelsesverdige ved undere, er at de undertiden inntreffer.

G. K. Chesterton.

Det er ofte vanskelig å få diskutert etter krigsoppgjøret med disse, og ennå vanskeligere å få en saklig diskusjon, men på talefot er vi da.

Skal vi kunne tenke gjennomført noen revisjon av etterkrigsoppgjøret må det vel skje gjennom storting eller høyesterett. Det finnes ikke en mann hverken i storting eller høyesterett som ikke er klar over at hele «rettsoppgjøret» strider mot vår grunnlov og ikke har noe med rett og rettferdighet å gjøre. Men er det tenkelig at de nuværende statsmenn vil gå inn for revisjon? Det er en kjent sak for alle at flertallet av disse har vært med på å fremme disse grunnlovstridige lover med tilbakevirkende kraft og vi kan vel ikke vente at de vil dømme seg selv.

Nei veien går om velgerne, og der kan vi hver for oss gjøre påvirkninger, ved å spre opplysninger, diskutere «Den Norske Rättsuppgörelsen» o. s. v. Det er gjennom velgerne vi må få menn som atter vil gjenopprette en rettsstat med tillit i folket.

Anders Hafskjold

Agnar Mykles roman «Sangen om den røde rubin» er gjenstand for en masse vrøvl fram og tilbake, både i og utenfor pressen. Hadde en slik gjennom-skitten bok kommet i minister Gulbrand Lundes tid vilde den ikke under noen omstendighet ha vært sluppet løs på norsk ungdom, men øyeblikkelig blitt utslettet. Deretter hadde Lunde temmelig sikkert anbefalt forfatteren minst 1 års grøftingsarbeide i Mæresmyrene, for å gi ham sjangsen til å gjenvinne sjelelig sunnhet.

Det er bedre å gi enn å låne bort, og det koster omtrent det samme.

Philip Gibbs.

Hvert Menneskes Liv er et Æventyr skrevet av Guds Finger.

H. C. Andersen.

mot domen 8 — åtte — dager fra den dag vedtagelsen eller angrepserklæringen ble inngitt.

LAGMANNSRETTSSAKER

Her gjaldt samme frist for domfeldt og påtalemyndighet, og for begges vedkommende var den — åtte dager. Her løp fristen fra dommens avsigelse.

Til en prest

Forts. fra side 1

steren sine etterfølgere å forvalte Sannheten, han var kommet til vår jord for å forkynne, etter stand og verdighet. Gikk ikke han inn til syndere, tollere og skjøger? Det er den syke som trenger lege, det onde menneske som trenger Kristus til frelse og oppreisning. Den annen grunn du streket under var den at du kunne risikere frihet og eiendom, kanskje livet, ved å gå til oss og forkynne Hans ord og vilje. Kallet fra Den høyeste til Hans tjeneste er absolutt og altomfattende. — Vær frimodige, sa Mesteren, og Han og blodvitnene gikk i døden for sin forkynnelse og etterlevelse av Sannheten.

Du sluttet din gledes- og takkepreken med å uttale forvisningen om at no ville alle vi få vår rettferdige straff, og en takk for at det gode atter en gang hadde seiret over de onde makter, at de gode mennesker hadde seiret over mørkets folk. Menigheten reiste seg spontant og sang: «No er det i Noreg atter dag». Der har den norske prest og den norske menighet stått siden, i tolv lange år har den stått der.

Der gikk fem år, atter var jeg fri mann og skulle begynne livet på nytt, forfra og nedenfra. En av de første søndagene jeg var hjemme var jeg til høgmesse. Den søndag

tergang i landssviksaker 21. febr. 1947 trådte i kraft 15. mars samme år.

VIRKNINGENE AV FRISTFORSØMMELSE

De frister som her er nevnt, gjaldt inntil 15. mars 1947, da Lov om rettergang i Landssviksaker av 21. februar 1947 trådte i kraft. Denne loven instituerte på nytt de samme rettsmidlertid frister som er

gen følte jeg sterkt og smertelig to ting, at ånden i kirken var vanmaktens ånd og at jeg var blitt kirkefremmed, disse følelser har ikke forlatt meg. Kirken stod på et høyt, ja hellig sted i folkets sinn hjemme i Volda, den var inngangen og utgangen, den tok imot meg da jeg som lite barn ble båret inn til kristning, der gikk jeg inn som konfirmant for å få min vigsel til livet. Den var så lys og god min barndoms og ungdoms kirke, og Johannes prest, han kunne refse med alvor og velde, men han kunne stryke lint og trøstende som en eldre, erfarne sykepleierske, vi takker ham for alvorlig rettleiding, vi minnes ham som den gode, milde og ydmyke hyrde. Denne kirke er det jeg har mistet og ikke kan finne tilbake til. Du som prest, du forstår sikkert denne tragedie.

Det var disse tankene som arbeidet i mitt sinn no sist søndag jeg satt og hørte på din preken om at de kristne ikke skal skikke seg etter denne verden, en meget viktig tekst for en prest å legge ut og for en menighet å leve etter. Som i alle dine prekener, fant du også her anledning til å dvele ved oss og vår tid — om hvordan kirken ikke gav etter for de onde anslag, hvordan den ikke skikket seg etter denne verdens krav. Ja, vi og

nevnt i straffeprosesslovens § 382.

Det er imidlertid et faktum at enkelte dommere i underordnede retter i tidsrommet mai 1945—15. mars 1947 svevet i den villfarelse at det var 14 dages fristene i straffeprosesslovens § 382 som gjaldt også i «landssviksaker», og at de ga domsutskriftene påtegning i samsvar med dette. En slik villfarelse og en slik påtegning kan etter min mening ikke endre de frister som er fastsatt i gjeldende lov, selvom de vel for domfeldte vil være et godt grunnlag for å oppnå oppreisning for eventuell fristoversittelse. Om den eventuelt gir påtalenyndigheten et like godt grunnlag for oppreisning, anser jeg mer tvilsomt.

Jeg anser det imidlertid lite praktisk å diskutere dette spørsmål, samt spørsmålet om eventuell revisjon av avsagte dommer, før det er fastslått om påtalemyndigheten i noe tilfelle virkelig har oversittet frister og allikevel fått sin anke fremmet med skjerpelse av straffen som resultat.

vårt er blitt et stående moment i enhver preken ser det ut til.

På dette punkt blir vi to ikke enige, jeg mener at Den norske kirke i en bemerkelsesverdig grad helt siden 1940 har skikket seg etter denne verden, og at den har høstet denne verdens lønn — vanmaktens ånd. Denne oppfatning kan ikke bispemøter, hyrdebrev eller menighetsaksjoner få meg fra.

Jeg gikk stille ut før du begynte din opplesning av kirkebønnen og kirkens fredsbønn.

Alfred Dale.

tatt av sammenslutningen — men neppe av Kong Christian den X — for Hurwitz sa nemlig: at «Kong Christian den X hadde avsagt en tavs krigserklæring mot Tyskland den 29. august 1929» . . .

Og slikt måtte vi alle finne oss i, at galehusregjeringen aksepterte.

Og da der — (etter at de meningsløse henrettelser ble en nesten daglig plage for samvittighetsfulle kristne dansker som i radioen mottok den rå erkjennelse herav like til morgenkafen) — begynte å reise seg en mengde protester mot dette ukristelige og udanske barbari, så var det atter den «Juridisk alvise» professor Hurwitz, som litt før hadde representert Danmark i Nürnberg-prosessen, som ble satt til å forpurre og nedkjempe slike kristelige tanker gjennom et foredrag i radioen, som gikk ut på å «bevise» at det «ville være urettferdig mot de, som man allerede hadde henrettet, om man ikke fortsatte til den bitre ende og henrettet alle som var dødsdømte».

Bebhovet det mer for å klargjøre, at denne jurists påstand er falske.

Bjergby pr. Hjørring
Frederik J. Geddebro.

Japan har gått forbi Storbritannia og er nå verdens største skipsbyggernasjon. — Skipsproduksjonen i Japan var i 1956 over dobbelt så stor som året før, blir det opplyst i Lloyds årsrapport om skipsbygging. Det går videre frem at Norge satte ny rekord ifjor med en økning på over 30 000 br. tonn.

Mot 44 stemmer — og etterat en rekke alternative forslag var nedstemt — har Stortinget vedtatt at den maksimale utbyttesats for aksjeselskaper fortsatt skal være 6 prosent. Videre ble med samme stemmetall vedtatt at unntaksbestemmelsen skal gjøres gjeldende for selskaper som ikke har større aksjekapital enn 300 000 kroner, hvis det ikke deles ut større samlet utbytte enn 18 000 kroner.

iske skrytmaiser og pøper tok øyeblikkelig ledelsen og gjorde seg til dagens helter. Det var de som hadde vunnet krigen, og nå skulde de etter prestens tydelige tale riktig vise hva de dugde til. Galenskapen grep om seg som en ildebrand. Menneskejakten begynte.

Denne hetsgudstjeneste var det uhyggeligste og mest nedverdiggende jeg har opplevd, slutter organisten.

Trondheim 16 februar 1957

I sin årsberetning til Kirkedepartementet om den kirkelige situasjon i Hamar bispedømme skriver biskop Kristian Schjelderup bl. a.: Etter det heftige ordskifte i den kirkelige og kristelige presse omkring bispedømmemøtet på Lillehammer kunne en kanskje få inntrykk av at man her i bispedømmet vesentlig var opptatt med strids-spørsmål. Men slik forholder det seg på ingen måte. Det er ikke så meget i som utenfor Hamar bispedømme den nye «kirkestrid» holdes gående.

Enkeltmenneskenes frihet krever enkeltmenneskenes innsats og ansvar.

Jens Møller-Jensen.

Hvorledes kan vi kreve at en annen skal bevare vår hemmelighet, når vi ikke kan bevare den selv?

La Rochefoucauld.

Staten er hva den er, fordi borgerne er hva de er. Om staten skal bli bedre, beror det på oss selv. Platon.

Ungarntragedien fra dag til dag

Forts. fra side 1

dei, er verkelege patriotar. Vi helsar dei, og dei sovjetrus-siske soldatane som skundar seg til hjelp. Folk i hovud-staden, de må og hjelpa til over alt!»

Kl. 13,24:

«Desse sovjetsoldatane set livet på spel til vern for vårt fredelige hovudstadsfolk, og Ungarns fred. Arbeidarar i Budapest, ta mot våre vener og allierte med venskap!»

Kl. 13,54:

«Om nokre få minutt er klokka to. Dei som overgir seg før klokka to, vil ikkje koma for krigsrett. Set radioen i vindauga, så alle kan høyra».

Kl. 14,07:

Det blir kunngjort at fristen for overgjeving er sett fram til kl. 18. «Styrkane som hadde trengt inn i kringkastingshuset, er nå klar til å overgje seg».

Kl. 14,12:

«Kvinner! La ikkje mennene dykkar setja livet på spel. Mødre! La ikkje sønene dykka koma ut på gata, der riflemunningar ventar på dei. De må hindra dei frå å hjelpa kontrarevolusjonen».

Kl. 14,53:

«Innanriksministeren har kunngjort portforbod frå kl. 18 til kl. 6 Der er en-nå kontrarevolusjonære grup-per i byen Så lenge port-forbodet varer, skal alle dører vera stengde».

Kl. 17, 55:

«Berre nokre få minutt nå til å unngå dødsdom i

Denne dagen tok sendaren i Miskolc til å senda egne innslag, og det heitte m. a.: «Stans mordet på ungarske borgarar i Budapest. Tru ikkje på lygn. Sovjetstyrkane må ut av Ungarn. Streik!»

Fredag 26. oktober 1956:

Den frie Miskolc-sendaren heldt fram kl. 1,10:
«Proklamasjonen vår til arbeidarane inneheld fire punkt.

1. Vi krev at sovjetstyrkane skal ut av landet straks.
2. Ny regjering i Ungarn.
3. Streikerett.
4. Fullt amnesti for ungararar som har vore med i revolusjonsstyrkane.

5. Så lenge desse krava ikkje er imøtekomne, vil folket i dette området streika, så nær som i jarnvegane, gru-vene, helsestellet, forsyning-ar, krafttilførsle og aviser. ... Arbeidarar og studentar, vis disiplin. La ikkje styremakte-ne få påskot til å gripa inn. Den beste måten å hjelpa Bu-dapest på, er å gjennomføra streiken med disiplin og utan demonstrasjonar i utrensmål. Provokasjon og sabotasje kan berre skada oss, for di det vil skapa strid oss i mellom Syn oss tillit! Vi er valde av arbeidarane, ikkje av regjeringa».

Oppropet var underskrive av arbeidarrådet i Borsod og Stor-Miskolc.

Radio Pecs, kl. 2,20:

«Dette er Pecs. Vi vil gjera det klart for folket i byen og omlandet at her er det ikkje noko revolusjonsråd. Saman-hengen er denne: nokre uan-

vert nå og sambandet mellom Polen og Sovjetsamveldet om-organisert. Regjeringa vil gje amnesti til alle som har vore med i stridane, på eitt einaste vilkår: dei må leggja ned våpna innan kl. 22 dei som ikkje gjer det, skal slåast ned utan nåde».

Same sendaren, kl. 18,56:

«Det har vore portforbod frå klokka 13. Alle dører skal vera stengde. Portnarar og vaktmeistrar må ikkje sleppa inn nokon som høyrer til andre stader».

Den frie sendaren Nyiregy-haza, kl. 18,30:

«Sentralkomiteen vil nå påby fred og orden Gå til sentrum, ber vårt eige flagg, vis den kraft vi fører inn i vårt nye, frie liv, der heile nasjonen skal stå samla. Arbeidarar, bønder, teneste-menn og skulefolk i byen har stor ære av det som her skjer Vi har tillit til at den nye regjeringa vil handla utan baktankar, ærleg og med god vilje, til beste for folket som nå står samla i nasjonal og demokratisk ånd».

19,07:

«Dette var ei åtvaring som vi aldri må gløyma, og vi har lært at vi må sjølv gjennom-føra vår revolusjon. For di vi ikkje gjorde det, men tok mot revolusjonen som ei gåve, opplevde vi år som prøvde å forfalska vår eigen nedervde skikk, la band på oss og fekk oss til å tvila på framtida. I denne utolelege situasjonen kunne folket ikkje finna ro. Det som skjedde, måtte skje. Stormaktene, som held på retten til å leva etter sin eigen skikk, skulle ha oss få

Fra FORBUNDET

Vi appellerer til alle og en-hver — hvis de ikke alt har gjort det — om å ordne med kontingenten for 1957!

Forbundskassereren.

rar til punkt og prikke. Alle væpna grupper skal halda fram med å likvidera væpna motstandsreir og skapa or-den General Janza, for-svarsminister».

Den frie sendaren i Miskolc, kl. 15,40:

«I to dagar har byen Mis-kolc vore styrd av arbeidar-rådet og studenttinget. Ar-beidarrådet har ført kontroll over garnisonen og politiet. Arbendarar og studentar har sendt ut kunngjeringane sine gjennom radio og presse — både dei 21 punkta frå ar-beidarråda og dei 11 punkta frå universitetsfolk.

.... Ennå har ikkje reger-inga retta seg etter våre krav, og serleg ikkje det viktigaste av dei, at sovjetstyrkane straks må ut av landet. I går hevda regjeringa at først måtte det bli ro, deretter kunne styrkane dra seg ut .. Vi seier at sovjetstyrkane skal ut straks. Først når det er gjort, kan det bli ro Her i Borsod har det ikkje vore store samanstøyt La oss vera stolte av dette. La oss halda fram i same ro. La oss hjelpa vaktene med å halda orden, men la og strei-ken gå vidare til vi har fått oppfylt krava våre .. Kjære ungarske brør som er i strid, vi står bak dykk. Vi arbeider for å få sovjetstyrkane ut or landet straks. Vi har hatt samband med den sovjetrus-siske kommandoen om dette, så de kan ta det opp med Moskva og dei held seg passive nå».

Budapest, kl. 21,15:

«Bystyret i Baja vende seg til forsvarsdepartementet i

Bruk
FOLK OG LAND
i dine
annonser!

TRYKKERI

søker allsidig typograf snarest. Leilighet kan skaffes. Trivelig sted. — Bill. mrk.: «Allsidig fagmann» til Folk og Lands eksp., Oslo.

Elever i fiolin og samspill

Jim Johannessen

Hjelmegate 2 b

Telefon 46 35 07

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsv. 5, Ø. Ullern

Telefon 55 61 29

Oslo

VED BESØK I EGRSUND

overnatt på

Victoria Gjesteheim

Strandgt. 41 — Telefon 497

UR

Jeg fører alle de kjente sveitsermerker som Omega, Longines, Certina, Cyma, Tissot, Revue, Antima og Allsport.

Utvalg sendes portofritt

R. Ciassina

Kle Dem varmt og hensiktsmessig!

«Det var blank sol, og på avstand tok skisporet seg ut som et lysende, glitrende band. Det skar seg strekrett over myr-er og vatn, det smat inn i dalene, kravlet iherdig opp gjennom bratte fjellhaller, strøk nesten usynlig langs snaublåste kammer, og seilte uvørent utover bratte ufs».

(Fra Mikkjel Fønhus: Reinsbukken på Jotunfjell).

Selv om De ikke kan skildre naturen på samme friske måten som Fønhus, kan De oppleve den. Men De må være varmt og hensiktsmessig kledd, og det er her vi kan hjelpe Dem:

Herreanorakker, hvite, dunlerret og chambric, kun kr. 29,-. Dame- og herreanorakker i førstekl. poplin, gråbeige fra kr. 34.— til kr. 43.—.

Bluser, prima silkepoplin, beige og blå for herrer uforet kr. 35.—. Bluser, prima med for, beige og blå for damer og herrer kr. 49.—. Kakiskjorter, alle nr., riktig bra kvalitet kr. 16.90. Nyhet! Fjelltruser for herrer foret m/ dunlerret kr. 9.80. Strekkbukser for damer, mørkeblå 1/1 ulls gabardin nr. 40—46 kr. 69.—. Herrestrekkbukser mørkeblå 1/1 ulls gabard. nr. 46—52 kr. 69.—. NB! Strekkbuksene har tidlige-re kostet fra kr. 78.— til kr. 94.—. Guttenickerser, grå- og brunrutet, prima vare, 6 år kr. 18.90, 14 og 16 år kr. 23.80. Vadmelbukser, 1/1 ulls, mørkegrå, m/ beltestr. og bak-lommer, leveres med livvidde 92, 95, 100, 105 og 110.

Herreundertøy, lange benklær, trøyer lang erm, prima makko 8,90 pr. par. Sendes overalt mot oppkrav. Portofritt ved kjøp for minst 75 kr. Garanti: Full tilfredsheit eller pengene tilbake!

Takk for at De leste denne annonsen!

Vennlig hilsen

JOHN SAND A/S, BJERKA

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Gårdbrukere

Og så er det tiden til å tenke på sommerredskapene.

Vi skaffer Dem alt De får bruk for, fra kjente fabriker, og det meste blir levert Dem fraktfritt Døres nær-meste jernbanestasjon.

Annelise Parow

TANNINNSËTNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lade-moen kirke - Voldsminde

Malerarbeide

utføres

Henvendelse telefon 56 46 68.

H. Snaprud & Co.

Kongsberg

Maskiner—Redskaper

Tlf. 885—248

Spis i OBL spisesalong

Kl. 14,53:
«Innanriksministeren har kunngjort portforbod frå kl. 18 til kl. 6 Der er en- nã kontrarevolusjonære grup- per i byen Så lenge port- forbodet varer, skal alle dører vera stengde».

Kl. 17, 55:
«Berre nokre få minutt nå til å unngå dødsdom i krigsrett».

Kl. 18,10:
Appell til bakarane om å baka brød.

Kl. 18,48:
«Foreldra til Laszlo (etter- namnet er ikkje med i refe- ratet), 17 år gamal, har fått greie på at han er med i gate- striden. Mor hans har fått nervøst samanbrot. Dersom han ynskjer å sjå henne i li- ve, må han gå heim straks».

Kl. 20,50:
«Parti og regjering har her- redømme over situasjonen. Men dette vil ikkje seia at det er ro og oden over alt».

Kl. 21,23:
Appell til blodgjevarar om å melda seg.

Torsdag 25. oktober:
Kl. 8,40:
«Forsvarsministeren har sendt ut denne appellen: Eg gir alle medlemmer av heren som av ein eller annen grunn har vore borte frå avdelinga sine, ordre om å melda seg innan kl. 12».

Kl. 11,47:
«... uansvarlege element og små grupper prøver å ska- pa forvirring, og det er sky- ting i gatene vi bed folk halda seg innandørs».

Kl. 14, 25:
Nagy talar, og lovar reform- program, forhandlingar med Sovjet, og amnesti for dei som legg ned våpna straks. Gerø har gått av.

Vi er valde av arbeidarane, ikkje av regjeringa».

Radio Pecs, kl. 2,20:
«Dette er Pecs. Vi vil gjera det klart for folket i byen og omlandet at her er det ikkje noko revolusjonsråd. Saman- hengen er denne: nokre uan- svarlege personar braut seg inn i studio i kveldstimane og las ei kunngjering Det er portforbod til kl. 5. Ingen må syna seg utandørs Oberst Bradacs, distriktssjef under Innanriksdepartemen- tet».

Same sendaren, kl. 2,30:
«Alle administrasjonsorgan i stat og kommune i Pecs står fast samla om folkedemokra- tiet. Dei har ikkje gått over til revolusjonsrådet og kjem ikkje til å gjera det. Når dei får tak på revolusjonære, vil dei hengja dei utan tids- spille».

Radio Baranya (same sen- daren, som i mellomtida er komen på andre hender) kl. 11,45:

«Motstandsgruppene Kiniz- wy og Zrinyi må straks melda seg, og dessutan halda sam- band med einannan. Ataket held fram med same mål».

Radio Budapest, innanriks- sending, kl. 13:

Kommunike frå sentral- komiteen i «det ungarske ar- beidarpartiet» om den nye regjeringa. Ho skal retta på «mistak og brotsverk» som den gamle har gjort, innleida tingingar med Sovjetsam- veldet «på grunnlag av sjølv- stende, likskap og ikkje-inn- blanding», og som eit første steg mot dette målet vil sov- jetstyrkane straks venda att- ende til basane sine. Begge landa har all interesse av at dei står som likemenn, for berre på den måten kan eit verkeleg og varande venskap byggjast opp. I denne ånda

føra vår revolusjon. For di vi ikkje gjorde det, men tok mot revolusjonen som ei gåve, opplevde vi år som prøvde å forfalska vår eigen nedervde skikk, la band på oss og fekk oss til å tvila på framtida. I denne utolelege situasjonen kunne folket ikkje finna ro. Det som skjedde, måtte skjje. . . . Stormaktene, som held på retten til å leva etter sin eigen skikk, skulle la oss få leva i vår menneskelege og nasjonale form. Denne forma er ingen ting anna, kan ikkje vera anna enn sosialt demo- krati og nasjonalt sjølvsten- de. Innhaldet i denne forma er folkeviljen, slik eit nasjo- nalt riksstyre kan utføra han».

Laurdag 27. oktober 1956:

Radio Budapest, innanriks, kl. 9,33:

«Vi bed om orsaking for brotet i sendinga. Vi har ein appell frå overkommandoen. Huskomitear og leigebuarar må gripa inn mot skyttarar som held til på hustak eller loft Huskomitear må straks melda frå til militære eller politifolk Alle må gjera alt for å ta livet av falske rykte».

Same, kl. 12:

«Portforbodet vil halda fram til det er full ro og or- den i byen. Både frå Buda- pest og frå andre byar kjem det meldingar om at væpna grupper deler ut trykte pro- klamasjonar som seier seg å vera frå regjeringa eller andre statsorgan, og skaper stor for- virring. Vi understrekar at dette er falske dokument. Folk må halda seg til slike kunngjeringar som er i sam- svar med politikken til Imre Nagy og sentralkomiteen».

Same, kl. 15,06:

«Etter utnemning frå re- gjeringa har eg overteke for- svarsdepartementet. Eg ven- tar at alle som høyrer til he- ren, vil gi meg full stønad i den ansvarsfulle og vanske- lege oppgåva, og utfører ord-

ungarske brør som er i strid, vi står bak dykk. Vi arbeider for å få sovjetstyrkane ut or landet straks. Vi har hatt samband med den sovjetrus- siske kommandoen om dette, så dei kan ta det opp med Moskva og dei held seg passive nå».

Budapest, kl. 21,15:

«Bystyret i Baja vende seg til forsvarsdepartementet i ettermiddag og bad om ei orientering. Falske rykter har vorte spreidde i Baja om at sovjetstyrkar skulle driva sto- re operasjonar i Budapest . . Forsvarsdepartementet vil opplysa at dette ryktet ikkje talar sanning Militære aksjonar er nå avgrensa til berre eit par motstandsreir. Det er tilfelle at sovjettropper har hjulpet, og framleis hjel- per til med å likvidera grup- per som har reist seg mot ar- beidarstyret. Men mange sta- der har isolerte opprørarar bede om å få overgje seg til ungarske avdelingar. Dette har dei fått høve til».

Sundag 28. oktober.

Dette var dagen då regjer- inga lyst våpenkvile, og Nagy kunngjorde at russarane ville dra seg ut. Motstandsråda overtok styringa i store deler av Ungarn.

Budapest, kl. 11:

«Hallo, Kilian-garnisonen, hallo Corvin! (Kilian-garni- sonen under general Maletar var hovudsentret for reisinga i Budapest, Corvin er by- delen). Her er ei melding som vi sender med to forhand- larar. Vi har sendt svaret dykkar vidare til sjefen for russiske og ungarske styrka- ne. Dei finn at dei ikkje kan godta vilkåra dykkar. Dei ser det slik at den nye ungarske regjeringa, som de har fått namneliste over, representer- er heile det ungarske folket. Dette er også vår overtyding.

Kjære vener! De kjenner oss godt. Ein av oss har gjort teneste som lækjar for dykk. Vi bed dykk i den same ven-

UR

Jeg fører alle de kjente sveitsermerker som Omega, Longines, Certina, Cyma, Tissot, Revue, Antima og Allsport.

Utvalg sendes portofritt

R. Gjessing

URMAKER

DRAMMEN

Telefon 2507.

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

skap som de alltid har møtt hos oss: tru våre ord, fylg vårt råd De vil få fritt leide og full amnesti når de har lagt ned våpna, og kan fritt venda heim Tenk på dykkar næraste, og på si- vilfolket i husa tvers over fronten dykkar. Fristen for å leggja ned våpna vil bli kunn- gjort frå høgtalarbilar. Tenk nøye over dette».

Den frie Gyør-sendaren, kl. 8,13:

«Sovjetkommandoen i Gyør har sagt: Vi ynskjer ikkje å leggja oss opp i indre ungar- ske spørsmål. Eg finn den un- garske reisinga mot under- kuing rettferdiggjort Kommandanten takka dei av sivilfolket i Gyør som jamvel i går spurde etter kva den russiske garnisonen trong, og sende 40 liter mjølk til borna der, endå ingen hadde bede dei om slikt Han bad oss melda frå dersom nokon sov- jetsoldat misfor seg, og opp- lyste at ein sovjetsoldat had- de fått 23 års fengsel for di han slo eit barn. . . . Då kom- mandaten tok farvel, sa han vi kunne lita på at sovjet- styrkane ikkje førebur nokon operasjon her, for verdsfreden

Forts. side 4

Malerarbeide

utføres

Henvendelse telefon 56 46 68.

H. Snaprud & Co.

Kongsberg

Maskiner—Redskaper

Tlf. 885—248

Spis i OBL spisesalong

Hjemmelaget god mat

Niels Juels gt. 31, - Oslo - Telefon 441498

Aktuelle danske bøger

Den historiske Bog «Vort danske Galehus» (om Dan- mark i 1945 af Læge Justesen) og en Gendigtning af Oscar Wilde's meget spændende etiske Digt om «Reading Tugthus». Prisen for begge var Kr. 6,00 — men vi sender nu begge portofritt til Norge for 3 Kr. tilsammen. (Norske Frimærker modtages) eller 2 Eks. af hver Bog for en Femkroneseddel.

FORLAGET BIEN, BJERGBY, HJØRRING, DANMARK.

UTREDNINGEN FRA INSTITUTTET FÖR OFFENTLIG OCH INTERNATIONELL

Rätt om

Den norska rättsuppgörelsen

Koster kr. 30 porto inkl. - Benytt postgiro 150 28

OSLO

Prost A. E. Hedem

STATSMAKTENES REVOLUSJONÆRE FORHOLD TIL GRUNNLOVEN

1ste opplag er revet vekk. 2net opplag langt på vei til å bli utsolgt. Send oss navnelister. Pris kr. 2, —pr. ekspl. + kr. 0,25. Benytt postgiro 150 28.

FORBUNDET

Postboks 3214, Oslo

Ungarntragedien fra dag til dag

er like viktig for dei som freden i Győr».

Miskolc, kl. 21,25:

(Referat av Nagys tale, der han kunngjorde våpenkvile og skisserte eit reformprogram) . . . «Vi er berre delvis nøgde med talen, for folk her i Borsod vil ha russarane ut av heile Ungarn, ikkje berre av Budapest. Vi finn det uheldig at Nagy berre nemner Budapest. Drøftingar om heil evakuering skal koma i gang «seinare», og først i venskapeleg ånd, sa Nagy. Vi ynskjer og ei venskapeleg ånd, men det er vår meining at desse drøftingane skulle ha kome i gang for lenge sidan. Arbeidarråda er heilt samde i at det politiske politiet må oppløysast. I mange måtar kan vi godta talen, men vi har våre atterhald. Vi har tillit til Nagy, men vi vonar at han temmeleg snart vil la røyndom fylgja etter lovnad».

Måndag 29. oktober 1956.

Frå mange kantar kom det meldingar om at russarane marsjerte bort frå Budapest, og opmodingar til arbeidarrar, jernbanefolk, lastebilsjåførar, postmenn osv. om å venda attende til arbeidet. Men både Győr og Miskolc åtvare mot å ta sigeren på forskot.

Győr, kl. 17:

«Rådet har fått greie på at det er soldatar i Dunantul som har forlate avdelingane sine, og nå veit dei ikkje kva dei skal gjera . . . Alle skal melda seg til næraste militære kommando . . . Soldatar

Miskolc, kl. 18:

«Vi har ei melding frå revolusjonsrådet i Szabolcs-Szatmar: Ungararar, det er vi som ligg nærast Zahony (by ved grensa mot Sovjet), og det er vår plikt å slå alarm. Denne gongen kan vi ikkje venta oss ei roleg natt . . . våpenkvila kan berre vera alvorleg meint dersom herane blir ståande i ro. Men etter våpenkvila let dei framande styrkane framleis sine tanks køyra fram mot fridomssoldatane . . . Dei er ennå her».

Same, kl. 18,15:

«Vi har nettopp fått inn ei melding frå Kisvarda: mange tusen tanks rullar inn i landet. Motorisert infanteri har rykt fram til Nyiregyhaza. Nye russiske styrkar! Marskalk Sjukov, kjenner De til dette? Det kan ikkje vera mogeleg at De ikkje veit det».

Same, kl. 18,55:

«Frå Budapest blir det meldt at marskalk Sjukov har gitt ordre om at alle russiske styrkar skal dra seg ut . . . Vi bed folk halda disiplinen oppe og hjelpa til så utmarsjen kan gå lett og uhindra».

Same, kl. 22,05:

Ein tale av Miklas Kodor, som representerar rådet i Borsod: «Eit under har hendt, og landet vårt er ennå til. Berre for eit par timar sidan høyrde vi den vidunderlege meldinga: idag har den russiske kommandanten sjølv gitt troppene sine ordre om å forlata landet straks. Det vil seia at vår ærefulle strid er krona med siger. Ungarn har ikkje gitt sitt blod til fånyt-

Fortsettelse fra side 3

11,10 at det ennå står russiske tanks utanfor parlamentsbygning og bed forsvarsdepartementet ta saka opp.

Kl. 12:

«Hallo, hallo! Vi har nettopp fått melding frå forsvarsdepartementet at den russiske panserstyrken som hadde omringa departementet, braut opp for eit par minutt sidan».

Kl. 13,25:

«For eit par minutt sidan vart det raude, kvite og grønne flagget heist over kuppelen på parlamentet. På vegne av nasjonen heiste vi dette frie flagget».

Kl. 13,37:

«Magyar Honved, det nye bladet til heren, har denne meldinga: Tysdag kveld kl. 20 kom fire offiserar og ein sjåffør til Retsagkasernen og fekk der opplyst at det politiske politiet heldt kardinal Mindszenty innesperra i Felsopeteny, i hovudbygningen. Dei køyrde straks dit, avvæpna ein vaktstyrke på 14 mann og tok kardinalen med seg til Retsag. Kardinalen var inderleg glad og ville køyrast til Budapest same natta. Vegen var ikkje heilt trygg, så kardinalen vart køyrd til Budapest mellom 06,00 og 06,15 i ei panservogn med ein eskorte på fire tanks. Dette vart kjent, og folk møtte fram langs vegen med blommar. Kar-

over bakken, er fire meter i diameter og veg eitt tonn».

Miskolc, kl. 13,17:

«Vi har ei viktig melding . . . Som før opplyst, tok russarane til å dra seg ut. Men av grunnar som vi her ikkje kan forstå, har store avdelingar, med luftvern, tanks og infanteri, vendt om og kome inn på ungarsk territorium att, over Zahony, på veg mot Nyiregyhaza . . . Vi har fylgt desse tropperørslene heile natta, med hjelp av opplysningar frå mange kjelder, og vi ynskjer å melda frå til regjeringa. Vi har sagt frå i telefonsamtale med statsministeren, og vi bad inntrengjande om at dei skulle ta saka opp med den sovjetrussiske overkommandoen så energisk som berre mogleg . . . Etter vår oppmoding kom regjeringa saman til møte, og vi fekk dette svaret i dag tidleg: Vi kan seia dykk for visst at eit sjølvstendig, fritt og folkestyrt Ungarn vert bygt opp».

Ut over dagen kom fleire nye frie sendarar i gang, men dei var ofte vanskelege å høyra, for di det systematisk vart sendt bråk på same bylgjelengdene.

Fredag 2. november 1956.

Radio Kossuth, kl. 9,35:

«I helle Heves (området nordaust for Budapest) er det nå stort sett fred og ro. Haustpløying og såing var i

Same, kl. 14,15:

«Fengselsportane i Szolnok vart opna i går. Seks hundre politiske fangar slapp ut. Saman med regjeringsutsendingane heldt dei ein stutt seremoni framfor fengslet, der nasjonalflagget var heist, og song nasjonalsongen. — Alle vart straks sende heim».

Same, kl. 17,18:

«Ungarske jødar, som nå har fått att sin religiøse fridom, helsar det frie Ungarn, hyller minnet om dei falne og forkynner sin truskap mot det frie fedrelandet». (Underskrive av jødiske organisasjonar i Budapest).

Same, kl. 17, i sending til utlandet, på fransk:

«Undervisningsdepartementet har sendt ut denne kunngjeringa: «Alle historiebøker som nå er i bruk i grunnskule og høgare skule, skal kasserast. Undervisning i sovjet-litteratur skal avbrytast. Russisk språk skal vera valfritt emne heretter. Den russisk-ungarske Maxim Gorki-skulen skal stengjast. Alle som ynskjer det, skal få religionsopplæring i skulen.»

Same, kl. 24:

«Vi har fått vidare meldingar utover dagen om russiske tropperørslar i Ungarn, serleg i austprovinsane. Fredag morgon kom to russiske pansertog inn på grensestasjonen Zahony. Soldatane okkuperte stasjonen og rykte fram til ei line Zahony-Nyireghaza. Miskolc opplyser at ein stor

Laurdag 3. november:

Radio Kossuth, kl. 14:

Det vert opplyst at tingingar er i gang mellom ungarske og sovjetrussiske militære i parlamentsbygningen i Budapest. For Ungarn møter mellom andre general Malter, som spela ei hovudrolle for den militære reisinga i Budapest. Ein kan ikkje venta noko kommunike før seint på dagen.

Den frie sendaren i Szombatheley, kl. 16,10:

«Ein luftvernoffiser fortel at han nettopp var over hos russarane som forhandlar. Der var ingen teikn på aktivitet. Dei ynskjer berre å koma heim så snart dei kan. Militærkomiteen her meiner at russarane ikkje har nokon plan om å gå på for augneblikken. Alt synest tyda på det. —

Ein medlem av fridomsrådet i Bekes seier til ein korrespondent for MTI (offisiell ungarsk presseteneste): Der er ein motorisert sovjetstyrke sørvest for Bekescaba og ein til sør for Szarvas. Så vidt eg kan sjå, førebur dei seg på å omringa byen. Eg bad sovjetkommandanten om å halda seg unna tettbygde strok, for folk var oppøste, og det kunne lett koma til episodar. Han vart mykje forundra, og sa at dei var sende dit med ordre om å slåst mot fascistar, folk som vilde skapa fasciststyre. Dei ungarske forhandlarane forklara at det var ikkje tale om noko slikt. Vidare fortalde dei at Rakosi hadde styrt i strid med folkevilljen og at folk hadde hatt

lege formålet å slå ned det lovlege ungarske riksstyret. Troppene våre er i strid. Regjeringa er på post. Eg legg dette fram for folket i vårt land, og for alle land i verda». (Dette vart teke opp att på engelsk, russisk, ungarsk og fransk).

Klokka 8,25 sende radio Kossuth ei rekkje SOS-signal og vart borte. Sendinga tok til att kl. 21,15 om kvelden, under russisk kontroll.

Fri sendar i Dunapentele, kl. 13:

«Det er mogeleg at vi snart må stogga sendinga og at de ikkje vil høyra oss meir. Når denne sendaren vert stille, er vi ikkje lenger i live».

Same, kl. 15,21:

«Vi bed om hjelp. Vi skal koma att dersom vi kan. Vi bryt sendinga nå. Vi skal koma att om det vert mogeleg». Dette var siste sendinga som kunne høyrast frå Dunapentele.

Ukjend sendar, på ukjend stad, kl. 14,34:

«Siviliserte folk i heile verda, vi bed dykk og bønfell dykk om å hjelpa oss, i all rettferds namn, for vår dyre fridoms skuld, for di vi alle må stå saman. Skipet vårt går under. Lyset kverv, skuggane stig for kvar time over Ungarns jord. Vi er i naud, vi ropar om hjelp, vi bed dykk inderleg, gjev oss ei broderhand.

SOS. SOS. Gud vere med dykk».

Den frie sendaren Vac, kl. 14,32:

«Vi bed om orientering snar-

forar, postmenn osv. om å vända attende til arbeidet. Men både Győr og Miskolc atvara mot å ta sigeren på forskot.

Győr, kl. 17:

«Rådet har fått greie på at det er soldatar i Dunantul som har forlate avdelingane sine, og nå veit dei ikkje kva dei skal gjera Alle skal melda seg til næraste militære kommando Soldatrådet i Győr melder at dei ikkje risikerer noko ved å melda seg».

Miskolc, kl. 14:

«Vi får mange spørsmål om gravferda til dei studentane og andre her i byen som vart drepne av det politiske politiet. Vi vil gjerne få kunnngjort at vi held gravleggjingshøgtider i dag frå klokka 12 til 16. I morgon tek gravleggingane til klokka 15.»

Same, kl. 14,40:

«Hallo Debrecen! Hallo sjukehuset i Debrecen! München har høyrt sendinga, med bøn om ei jernlunge. München gjer alt for å få sendt ei jernlunge frå Tyskland».

Győr, kl. 19:

«Sovjetstyrkane dreg seg ut or Budapest. Vi innprentar alle sivile og aktive motstandsfolk, at ingen må gripa inn mot dei, for det vil berre skapa vanskar for ei fredeleg ordning».

Budapest, kl. 15,06:

«Her tek det til eit nytt kapitel i saga om ungarsk radio. I mange år har kringkastinga vore ein lygnspredar, og ført vidare alt som det kom pålegg om å senda. Radioen laug natt og dag, laug på alle bylgjelengder. Ikkje ein gong i den stunda då landet vårt vart fødd på ny, kom denne lygnkampanjen til ende. Men striden som gav landet fridom, har og gjort kringkastinga fri Vi som står ved mikrofonen nå, er nye menn. Vi skal gje dykk sanninga, heile sanninga og inkje anna enn sanninga».

Same, kl. 22,05:

Ein tale av Miklas Kodor, store representerar rådet i Borsod: «Eit under har hendt, og landet vårt er ennå til. Berre for eit par timar sidan høyrde vi den vidunderlege meldinga: idag har den russiske kommandanten sjølv gitt troppene sine ordre om å forlata landet straks. Det vil seia at vår ærefulle strid er krona med siger. Ungarn har ikkje gitt sitt blod til fånyttes Fred og glede ligg framfor oss. Legg bort alle tanker på hemn Ei stor glede skal gå over Ungarn. Takk Gud som har gjort oss frie. La oss alle be».

Frå kl. 20,35 kalla Budapestsendaren seg Radio Kossuth.

Onsdag 31. oktober 1956.

Radio Kossuth opplyser kl.

Under okkupasjonen her i landet utkrystalliserte seg egentlig to grupper som NS-medlemmenes ivrigste motstandere. Den ene gruppe var Terboven med hans politiske soldater, som arbeidet på «høyeste» plan, og den annen var den flyktede regjering med Hjemmefronten som avantgarde. Terboven så med indre glede denne sistnevntes sabotasjehandlingar etc., da disse gjerninger ga ham den eneste mulighet for etableringen av det militærdiktatur, som var hans mål. Hadde bare Hjemmefronten hatt bedre kjenskap til stillingen bak kullissene og på den annen side helt forstått betydningen av den flyktede regjeringens forhåpentlig nødtvungne overgang til «den totale krig» med alle dens følger, så ville dens aktivitet muligens ha vært helt anderledes.

Men! NS hadde også indre grupper, som gjorde partiet og dermed landet stor skade. Det var de mange «medløperne» med rent egoistiske mål og de mange unge og uerfar-

ne folk, som alt for snart ble puttett inn i ledende stillinger innen partiet. Den agitasjon, som disse drev, var ofte meget skadelig ved sin utfordrende karakter, og værst var den tvangsmessige avhenting av borgere utenfor partiet til deres agitatoriske foredrag! Det var en helt igjennom simpel foranstaltning og virket helt mot sin hensikt.

Kl. 13,41:

«Ungararar! Radio Kossuth vil få sovjetstjerna bort frå parlamentskuppelen snarast råd er. Brandmennene har arbeidd med dette frå klokka 10. Stjerna står 100 meter

Dømmer ikke, at I ikke selv skal dømmes

store feil — i en skjebnetung tid. Selv den flyktede regjering, som var opphavet til det hele, kan antageligvis også delvis unnskyldes. De er sikkert i hverdagslaget, hvad man kalder bra folk, men de var på langt nær sine oppgaver voksne og fulgte ukritisk strømmen! Deres avgjort simpleste handling var, at de for å skjule sine egne synder bragte ca. en tiendedel av landets befolkning i ulykke direkte eller indirekte, og at heller ikke deres etterfølgere har hatt mot nok til å ta konsekvensen herav kanskje, fordi det vil bli for dyrt for staten? Det vil sikkert bli langt dyrere å la saken drive videre! Når jeg er tilbøyelig til delvis å unnskyldes Londonregjeringen, så er det, fordi disse skjendige tiltak ikke var deres egen oppfinnelse De ble dem diktert i en svak stund

Hvad Hjemmefronten angår, så kan man ikke bebreide den, fordi den fulgte den flyktede regjeringens anvisninger selv etter, at den hadde «sadlet om» til den totale krig, da jo denne overgang aldeles ikke ble kunngjort som noe nytt. Alt var likesom noe selvfølgelig, fordi Vestmaktene ville det!

Alt, hvad jeg her og tidligere har anført, er ikke satt der for å oppfordre til «dom» over noen. Jeg vil bare, at vi alle skal innse våre feil — og ofte

Ut over dagen kom fleire nye frie sendarar i gang, men dei var ofte vanskelege å høyra, for di det systematisk vart sendt bråk på same bylgjelengdene.

Fredag 2. november 1956.

Radio Kossuth, kl. 9,35:

«I heile Heves (området nordaust for Budapest) er det nå stort sett fred og ro. Haustpøying og såing var i full gang i heile går, og over alt samla dei inn mat og anna hjelp til Budapest. Dei reknar med å senda frå 10 til 20 lastebilar med matvarer kvar dag Over heile landet tok dei i går til å organisera nye demokratiske parti. Streiken held fram. Men mange forretningar opnar, og skulane kjem i gang etter kvart».

gionsopplæring i skulen.»

Same, kl. 24:

«Vi har fått vidare meldingar utover dagen om russiske tropperørsler i Ungarn, serleg i austprovinsane. Fredag morgon kom to russiske pansertog inn på grensestasjonen Zahony. Soldatane okkuperte stasjonen og rykte fram til ei line Zahony-Nyáregghaza. Miskolc opplyser at ein stor styrke kom til Kisvarda inatt. Debrecen melder at store russiske styrkar er på gjen-nommarsj. Tanks og mitraljøreavdelingar har kome vestover gjennom Szolnok. Austover går berre forsyningsbilar. I sjølve Szolnok har rus-sarane kringsett flyplassen» (ei rekkje detaljerte opplysningar frå andre stader fylgde).

av langt overlegne «venner».

Det er sådanne overveielser, som sammen med landets farefulle stilling idag har bragt meg på den tanke, at alle unge menn blant NS, Hjemmefrontkjemperne må komme på talefot med himannen, da tiden er inne til det uansett mulige divergenser av negativ art. Det store positive er, at de når som helst kan komme til å måtte stå samlet i en ny og enda langt mere skjebnetung kamp for fedrelandet!

Mange tidligere motstandere er allerede i skrift og tale kommet oss imøte med åpen hånd. Søk kontakt med disse, så «ruller snøballen videre» og vokser!

Med dette vil jeg også rette en takk til major Langeland, der tross sin tidligere høye stilling innen Hjemmefronten på et så tidlig tidspunkt skrev to bøker med den overskrift, som står foran! Måtte fedrelandet ha mange slike sønner!

Tenk også De på Deres ansvar overfor gamle Norge!

J. Lærum.

seg unna tettbygde strok, for folk var oppøste, og det kunne lett koma til episodar. Han vart mykje forundra, og sa at dei var sende dit med ordre om å slåst mot fascistar, folk som vilde skapa fasciststyre. Dei ungarske forhandlarane forklara at det var ikkje tale om noko slikt. Vidare fortalde dei at Rakosi hadde styrt i strid med folkeviljen og at folk hadde hatt det vondt. Sovjetoffiseren sa at dei ville aldri bruka våpen mot det ungarske folket».

Radio Kossuth, kl. 20:

(Hallomannen las ei lang rekkje nye meldingar om den sovjetrussiske frammarsjen, og heldt fram:) «I mange område har folk samband med rus-sarane gjennom fridomsråda Officerar og soldatar seier at dei har kome for å strida mot fascistane, mot dei som vil føra Ungarn attende til fascismen. Folk fortel dei at der er ingen fascisme i Ungarn, at det ungarske folket strider for fridom, for eit sjølvsendig Ungarn der alle som arbeider kan ha det godt. Sovjetoffiserane svarar, alle som ein, at dei vil ikkje skyta på folket, men dei bed om skjønsemnd og forståing, for dei har kome som soldatar, under ordre Soldatane som kom til Győr, sa at dei hadde reist 600 kilometer for å koma dit. Dei hade fått opplyst at amerikanarane ville ta Ungarn, og sa dei måtte forsvara arbeidarane i Ungarn. Det er heilt tydeleg at sovjetsoldatane ikkje kjenner den verkelege situasjonen . . .»

Sundag 4. november 1956:

Radio Kossuth, kl. 5,20:

«Vi har ei viktig melding. Vi har ei viktig melding. — Statsminister Imre Nagy vil tala til det ungarske folket.

Dette er statsminister Imre Nagy. I dag i grålysinga gjekk sovjetstyrkar til åtak å hovudstaden med det tyde-

må stå saman. Skipet vårt går under. Lyset kverv, skuggane stig for kvar time over Ungarns jord. Vi er i naud, vi ropar om hjelp, vi bed dykk inderleg, gjev oss ei broderhand.

SOS. SOS. Gud vere med dykk».

Den frie sendaren Vac, kl. 14,32:

«Vi bed om orientering snarast. — Kjem det hjelp frå vest?»

Den frie sendaren Csokonay, kl. 15,20:

«Hallo, radio Free Europe! Vi høyrde at de har teke mot budskapet vår til generalsekretær Hammarskjöld. Vi må bryta sendnga nå, og veit ikkje om vi kjem att. Love fridomen, leve det frie Ungarn».

Budapest, kl. 12,15:

«Her talar sendaren til arbeidar- og bonderegjeringa. Vi har ein appell til Ungarns folk:

Hendingane den 4. november har ført til at dei reaksjonære styrkane i Ungarn er fullstendig sprengde»

Sanninga er på vår side . . .»

Det kan ikke bestrides at Vårherre skapte kvinnen bare for å temme mennene. VOLTAIRE..

FOLK OG LAND

Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN

Ekspedisjon og kasse:
Postboks 3214, Oslo
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 25,- pr. år, kr. 12,50 pr. halvår. Sverige og Danmark: kr. 29,00 pr. år, kr. 14,50 pr. halvår. Utlandet for øvrig: kr. 33,00 pr. år, kr. 16,50 pr. halvår: I nøytralt omslag kr. 35,00 pr. år, kr. 17,50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter over en spalte.
Bruk postgironr. 16450.
Sambandstrykkeriet
Oslo